

Het Zeeuws Ontregellab

Een unieke samenwerking om regels te schrappen, vereenvoudigen en voorkomen

Lisanne van Eersel
Tim Kelder

Het Zeeuws Ontregellab

Een unieke samenwerking om regels te
schrappen, vereenvoudigen en voorkomen

Auteurs

Lisanne van Eersel
Tim Kelder

Ontwerp

Monique Willemse
Leonie Lous

In opdracht van

Zorg in Balans

De Argumentenfabriek

© 2024

www.argumentenfabriek.nl

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding	9
Waarom een Zeeuws Ontregellab?	11
Vorbereiding	12
Van idee naar praktijk	12
De Trechter van Verdunning	14
Doelen van het Zeeuws Ontregellab	16
Acties van het Zeeuws Ontregellab	18
Uitvoering	20
Rollen	20
Werkwijze	21
Tips bij het oprichten van een Ontregellab	22
Tot slot	24
Nawoord	24
Dankwoord	25
Vergaderformat Ontregellab	26

Voorwoord

Je ziet het pas, als je het doorhebt. Zo gaat het ook met ontregelen. Regels zijn fijn, ze vormen de lijnen waarbinnen we samen werken. Maar als er te veel lijnen op het veld staan zien we het niet meer. Dan verliezen we het overzicht en de focus op waar het werkelijk om gaat.

Er is een 'sweet spot'. Een balans tussen regels en vrijheid. We gaan onnodige regels en afspraken schrappen, regels vereenvoudigen en voorkomen. Het Zeeuws Ontregellab is aanjager. Een initiatief om een regionale ontregelbeweging tot stand te brengen. En het werken in de zorg nog leuker te maken.

Minder regels is geen doel op zich. Belangrijk is dat we begrijpen waar regels vandaan komen en waar ze toe leiden. Dat een regel of afspraak logisch klinkt. Het Zeeuws Ontregellab is goed op weg. Onze 'bullshit-antenne' staat aan. Een zesde zintuig dat tijdig onnodige regels herkent én voorkomt.

Veel leesplezier!

Kim Lustermans-Bakker
Eigenaar Landgoed Rijkholt
Bestuurslid samenwerkingsverband Zorg in Balans

"We vertalen een spannend vraagstuk naar een klip-en-klare oplossing. En al snel verdwijnt het spannende vraagstuk uit zicht."
Wouter Hart in zijn boek *De Oplossingenmachine*

“Door ervaringen te delen met andere ontregelaars, kunnen we werken aan oplossingen om de werkdruk te verminderen.”
Edo Kokje, *trainee advies en beleid*

“Na de training voelde ik me goed in staat om onnodige regels te herkennen en draagvlak te creëren voor veranderingen binnen onze organisatie. Je hebt als het ware een mooie extra bril gekregen om te kijken wat en waarom we iets doen.”
Saskia Haegeman, *beleidsadviseur*

Wist je dat soms niemand in de organisatie meer weet waarom een regel ontstaan is?
Tom Wullems, *verpleegkundige*

“Wat dit traject sterk maakt is dat we eerst zijn getraind in het ontregelen, zodat we goed voorbereid met het Ontregellab aan de slag konden.”
Rosalyn van Beijnum, *adviseur kwaliteit en veiligheid*

“Het is de bedoeling dat ontregelaars door het delen van hun praktijkervaringen een ‘bullshit-antenne’ ontwikkelen. Een zesde zintuig dat tijdig onnodige regels en afspraken herkent én voorkomt.”
Esther van den Brink, *projectleider Zeeuws Ontregellab*

“Heel fijn om met gelijkgestemden en toch heel verschillende zorgorganisaties te kijken wat, en op welke manieren, we allerlei onderwerpen in onze zorg kunnen ontregelen. Het geeft inspiratie om te zien hoe anderen ermee bezig zijn en met de handvatten vanuit de training zijn we nu toegerust om ontregelprojecten op te pakken.”
Marianne Kooman, *zorgcoördinator*

Inleiding

Van professionals tot ontregelaars tot Zeeuws Ontregellab. Een unieke samenwerking in een ambitieuze provincie die leidt tot meer werkplezier én meer tijd voor de cliënt.

Deze handreiking vertelt het verhaal van de pioniers in Zeeland die besloten de zorg in hun regio grondig te ontregelen. In samenwerking met, maar niet in afwachting van landelijke partijen. Niet als individuele organisaties, maar als team. Gesteund door hun bestuurders sloegen professionals van verschillende zorgorganisaties de handen ineen om samen de regeldruk in de zorg terug te dringen. Zij vormen samen: het Zeeuws Ontregellab.

Voor wie is deze handreiking?

Zeeland staat niet alleen in de wens om de regeldruk in de zorg aanzienlijk te verminderen. In heel het land zijn partijen actief aan het ontregelen of hebben deze ambitie. Deze handreiking is voor iedereen die overweegt in zijn regio samen te werken aan ontregelen, zoals zorgbestuurders én zorgprofessionals, werkgeversverenigingen, gemeenten, zorgverzekeraars, zorgkantoren en toezichthouders. Maar de informatie in deze handreiking is ook voor landelijke bestuurders en andere geïnteresseerden die willen weten wat in Zeeland gebeurt om de regeldruk aan te pakken.

Hoe gingen we te werk om het Ontregellab te realiseren?

Om de ontregelaars vliegend van start te laten gaan met het Ontregellab, hebben we hen begeleid in een denktraject. De deelnemers volgden eerst de training ‘Ontregelaar in de zorg’. In deze training leren zij hoe ze zelfstandig kunnen ontregelen in hun eigen organisatie. Vervolgens hebben ze nagedacht over welke doelen zij met het Ontregellab willen bereiken. Van het hoogste doel - meer werkplezier en meer tijd voor de cliënt -, tot hele concrete doelen als: ‘We delen met elkaar welke ontregelprojecten er lopen’. De volgende stap was nadenken over de acties die nodig zijn om de doelen van het Ontregellab te realiseren. Tot slot: Welke rollen gaan de ontregelaars vervullen om deze acties uit te voeren en hoe willen ze in de praktijk met elkaar samenwerken?

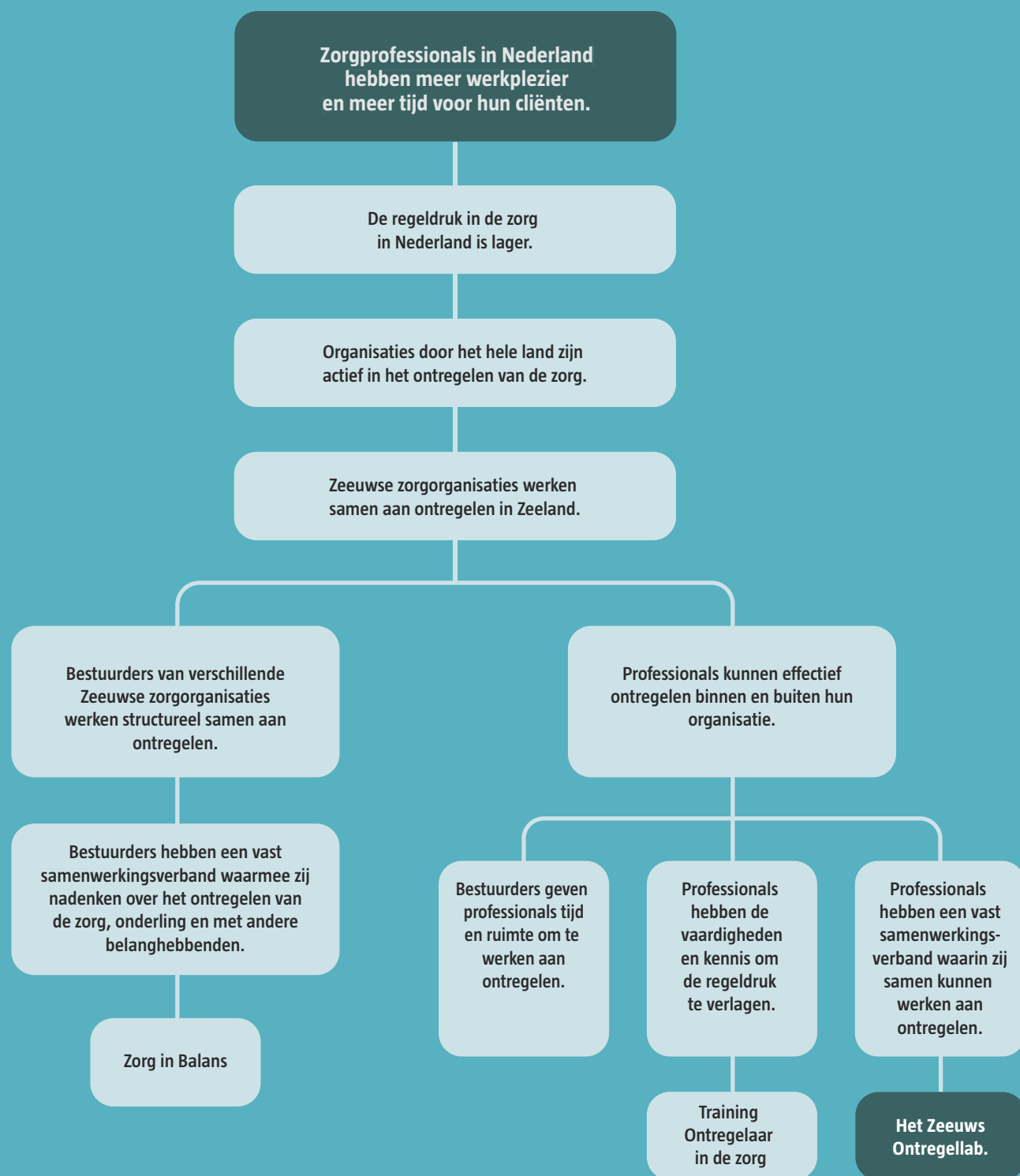
Hoe is deze handreiking ingedeeld?

De indeling van deze handreiking volgt de hierboven beschreven denkstappen. We schetsen de context van het Ontregellab, de rol van Zorg in Balans hierin en nemen de lezer mee in de uitkomst van het denkwerk. We sluiten af met een overzicht van geleerde lessen: Welke tips zijn er voor ieder die in voetsporen van het Zeeuws Ontregellab wil treden? Achterin vind je iedereen die zich heeft ingespannen om het Zeeuws Ontregellab te realiseren, en waar je meer informatie kunt vinden over dit nieuwe concept.

De oprichters van het Ontregellab hopen met deze handreiking anderen te inspireren (meer) samen te ontregelen. We wensen je veel leesplezier.

Lisanne van Eersel en Tim Kelder
Senioren Zorg en welzijn bij De Argumentenfabriek

Wat is het hoofdoel van ontregelen en hoe werken Zeeuwse professionals en bestuurders hieraan?

De doelenladder

Waarom een Zeeuws Ontregellab?

Minder regels, meer werkplezier

Minder regels maakt het werk leuker voor zorg-professionals. Want: minder regels staat voor meer vertrouwen in hun professionaliteit en werken vanuit vertrouwen geeft een stuk meer voldoening dan werken vanuit wantrouwen. Voor veel regels geldt bovendien dat deze niet of onvoldoende bijdragen aan goede zorg. Met minder regels hebben zorgprofessionals meer tijd om te doen wat zij belangrijk vinden: zorgen voor hun cliënten. Hierdoor verlaten minder professionals de zorg en wordt het vak interessanter voor mensen die overwegen om in de zorg te gaan werken. Nu we leven in een tijd waarin het tekort aan zorgprofessionals toeneemt, is het tijd voor actie.

Een landelijke beweging

‘Ontregelen’ van de zorg begint een ingeburgerd begrip te raken. De acceptatie neemt toe om regels ter discussie te stellen, te wijzigen of te schrappen als deze niet strikt noodzakelijk zijn. Sinds 2017 is de landelijke beweging [Ont]Regel de Zorg gaande. Landelijke partijen als het ministerie van VWS, zorgverzekeraars en toezichthouders hielden destijds ‘schrapp- en verbeter sessies’ om van onnodige regels af te komen. Denk aan de handtekening van de cliënt onder elke wijziging in het zorgplan, of de registratie van de dubbele medicatiecheck. Enige tijd later kwam men tot de conclusie dat alleen landelijk ontregelen niet voldoende is.

Ontregelen door zorgorganisaties

Regels ontstaan landelijk, maar zeker ook binnen zorgorganisaties. Bestuurders en managers leggen interne regels op, vaak om zeker te weten dat zij voldoen aan landelijke regelgeving. Deze interne regels gaan in de praktijk regelmatig hun doel voorbij. Zoals het dagelijks bijhouden van lijstjes waar nooit meer iemand naar omkijkt. Het voordeel

van regels die op dit niveau ontstaan, is dat de stap om ze te schrappen kleiner is. De ‘lijstjes’ zijn korter tussen de uitvoerder en bedenker van de regel. Ook zijn werkprocessen in één regio of organisatie eenvoudiger te wijzigen dan landelijk, omdat minder partijen betrokken zijn en men met minder belangen rekening hoeft te houden.

Het loont dus om op kleinere schaal te ontregelen. Én om hierin samen op te trekken. Om van andere zorgorganisaties in de regio te leren en om één stem te vormen naar andere partijen. Om zo regionaal, en uiteindelijk landelijk, invloed te hebben op de regeldruk. De Zeeuwse zorgbestuurders besloten deze samenwerking structureel vorm te geven met een samenwerkingsverband van bestuurders, en met het Zeeuws Ontregellab. In de ‘doelenladder’ hiernaast zie je hoe het Zeeuws Ontregellab en de andere ontregelacties bijdragen aan de regionale én landelijke verlaging van de regeldruk.

Hoe lees je de doelenladder?

Bovenin de doelenladder vind je het hoogste doel: meer werkplezier en meer tijd voor de cliënt. Verschillende onderliggende doelen dragen bij aan het bereiken van dit hoofdoel. Zo leidt het trainen van professionals in ontregelen tot minder regeldruk binnen organisaties, wat zorgt voor het verlagen van de landelijke regeldruk wat weer leidt tot meer werkplezier en tijd voor cliënten. Uiteraard zijn er meer factoren die bijdragen aan werkplezier en tijd voor cliënten, maar deze doelenladder richt zich specifiek op het ontregelen. Hoe verminder je dan die regeldruk? Dit lees je in de blokken eronder. Landelijk én regionaal. Met bestuurders én professionals. Door vaardig te zijn én samen te werken. Kundige professionals die samen werken aan ontregelen: dat is het Zeeuws Ontregellab.

Vorbereiding

Van idee naar praktijk

Bestuurders en medewerkers hebben samen- gewerkt om een ambitieus idee in de praktijk te brengen. We vertellen hier in welke stappen zij het Zeeuws Ontregellab realiseerden.

Bestuurders aan zet

De bestuurders van het samenwerkingsverband Zorg in Balans, een samenwerkingsverband van dertien ouderenzorgorganisaties en het zorg- kantoor, zien ontregelen als een belangrijke oplossing voor het tekort aan zorgprofessionals en hebben dit structureel onderdeel gemaakt van hun gezamenlijke doelen. Hun visie: er moest een Zeeuws Ontregellab komen waarin hun organi- saties samenwerken aan het ontregelen van de Zeeuwse zorg.

Het samenwerkingsverband heeft een projectleider aangesteld om dit te realiseren. Deze projectleider werkt namens Zorg in Balans aan het uitwerken van de ontregelbeweging in de regio. Zoals door het regelen van trainingen, het maken van een communicatiestrategie en het organiseren van bijeenkomsten. Zo organiseerde de projectleider samen met Zorg in Balans een conferentie met bestuurders en professionals over het ontregelen van de zorg, waar onder meer het ministerie van VWS, zorgkantoren en de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd bij aanwezig waren. Het doel van deze bijeenkomst was vaststellen wat bestuurders zelf en samen kunnen doen aan het verminderen van

de regeldruk. De bestuurders hebben de opbrengst uitgewerkt in vervolgssessies. Een van de uitkomsten is het toepassen van de ‘Trechter van verdunning’ om bestaande én nieuwe regels te beoordelen. Zie pagina 14 voor meer informatie over de trechter.

Een belangrijk speerpunt van de bestuurders is om professionals zelf de regie te geven over het vermin- deren van de regeldruk in hun eigen organisatie. Hiervoor geven de bestuurders hen behalve tijd óók de mogelijkheid om de benodigde vaardigheden te ontwikkelen.

Vaardigheden ontwikkelen

Ontregelen is een kunst op zich. Voor ontregelen is het nodig te begrijpen waar regels vandaan komen, welke belangen hiermee gemoeid zijn, wie de regels bepaalt, hoe je beoordeelt welke regels wel en niet nuttig zijn én hoe je ze daadwerkelijk schrapt. Maar mensen zijn gewoontedieren. Als je al tien jaar elke dag een formulier invult, is het niet zo eenvoudig om dit van de ene op de andere dag los te laten. Dit vraagt om een menselijke aanpak waarbij professionals zelf mee kunnen denken over het wel of niet afschaffen van regels. Om deze kennis en vaardigheden te beheersen volgen professionals de training ‘Ontregelaar in de zorg’. Dit kunnen zorgprofessionals zijn, maar ook beleids- en kwaliteitsmedewerkers. In deze training leren ze onder meer regels gezamenlijk te beoordelen met de ‘Trechter van Verdunning’. Tijdens de training

voert elke deelnemer een ontregelproject uit in de eigen organisatie. Aan het eind van de training is in de deelnemende organisaties al een goede start gemaakt met het verminderen van de regeldruk.

Netwerk vormen

Tijdens de training leerden medewerkers uit verschillende organisaties elkaar kennen. Zo ontstond al tijdens de training een netwerk van ontregelaars in Zeeland. Na de training koos een aantal van deze volleerde ontregelaars ervoor om deze samenwerking structureel voor te zetten, namelijk in: het Zeeuws Ontregellab. Want ontregelen moest niet een individuele oefening van losse organisaties blijven. Er was behoefte aan een plek waar de ontregelaars ervaringen kunnen

uitwisselen en met elkaar mee kunnen denken. Zo versterkt de verbinding tussen organisaties in heel Zeeland en krijgt het ontregelen een flinke impuls.

Vorbereidend denkwerk

De ontregelaars waren zelf aan zet om vast te stellen wat ze willen bereiken met het lab en wat ze concreet moeten doen om dit te bereiken. Wanneer heb je als lab toegevoegde waarde? En wat zijn haalbare ambities? In het hoofdstuk hierna lees je tot welk resultaat dit denkwerk heeft geleid. Eerst lees je de doelen die het Ontregellab wil bereiken, gevolgd door de acties die hiervoor nodig zijn.

In de afbeelding hieronder zie je de stappen waarin het Zeeuws Ontregellab is opgericht.

In welke stappen is het Zeeuws Ontregellab gerealiseerd?

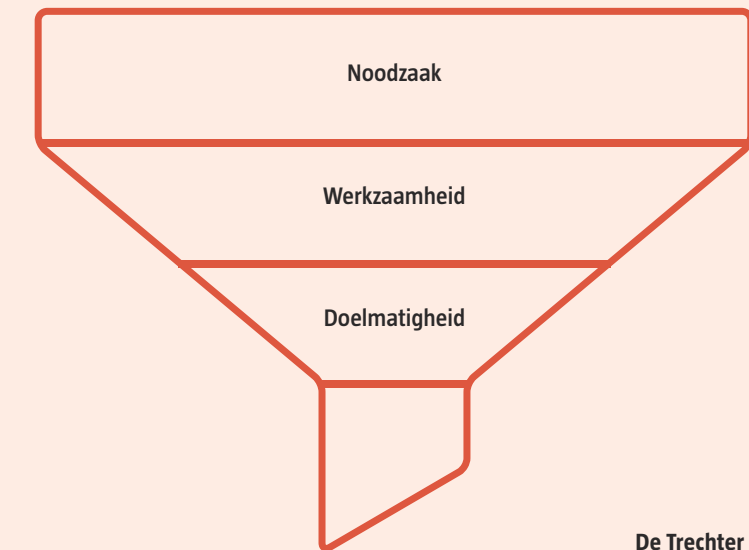
De Trechter van Verdunning

Wie regels bedenkt doet dit niet zomaar. De bedenker heeft een zeker doel voor ogen gehad en meende dat de regel hieraan bijdraagt. Of dit doel nu goede cliëntzorg, onderzoek of verantwoording is. De drempel om regels te maken blijkt laag. Regels afschaffen daarentegen gebeurt een stuk minder. Waarom? Niet alleen kan het afschaffen van regels een stroperig proces zijn, ook vinden mensen het spannend om regels te schrappen, die vast met een goede reden bedacht zijn. En niet de minste reden: men denkt er vaak niet over na om regels te schrappen. De Trechter van Verdunning is een denk-instrument om nieuwe en bestaande regels te beoordelen op hun nut, om zo de opeenstapeling van regels te voorkomen én genezen. Je ziet de trechter op de pagina hiernaast.

Het instrument werkt als volgt. Kies een regel en formuleer deze concreet. Bijvoorbeeld: *Verpleegkundigen moeten drie keer per dag een pijnscore opnemen en noteren voor alle cliënten op de afdeling*. Bestaat de regel al? Probeer je dan voor te stellen dat de regel nog niet bestaat en je hem voor het eerst wilt invoeren. De Trechter helpt je beoordelen of dit een goed idee is. Alleen als een regel door de drie filters van de Trechter komt, kun je de regel invoeren. Komt een regel niet door de Trechter? Beoordeel dan of je hem wilt wijzigen (bijvoorbeeld van *drie naar één keer per dag*), of helemaal wilt schrappen.

In de training leren ontregelaars te werken met deze Trechter en hem toe te passen op regels in hun eigen organisatie.

Door welke filters moet een regel voordat we hem invoeren?

De Trechter van Verdunning

Het eerste filter is noodzaak. De vraag die je bij dit filter stelt luidt: Is deze regel noodzakelijk om goede zorg te verlenen? Of: Is de regel noodzakelijk voor het functioneren van het systeem rond de zorgverlening? Als het antwoord nee is op beide vragen, dan voer je de regel niet in.

Het tweede filter is werkzaamheid. Dit filter gaat over de effectiviteit van de regel. De twee vragen die hierbij horen zijn: Wat is het doel van de regel? En bereik je dit doel door deze regel in te voeren? Ook al lijkt de regel op papier noodzakelijk voor de kwaliteit van zorg of het functioneren van het systeem, in de praktijk is dit lang niet altijd het geval. Als de beoogde doelen niet gehaald worden, en de regel dus niet werkzaam is, luidt het advies: niet invoeren.

Zelfs als de regel noodzakelijk is voor het leveren van goede zorg én de regel bereikt dit ook, dan is dit nog niet voldoende om de regel in te voeren. **Het laatste filter is namelijk doelmatigheid.** Dit betekent dat de baten van de maatregel groter moeten zijn dan de kosten. Baten kunnen zijn: het voorkomen van complicaties of het behalen van een kwaliteitskeurmerk. De kosten kun je bijvoorbeeld meten (of schatten) in de tijd die het mensen kost om de regel uit te voeren. Bijvoorbeeld: het opnemen en registreren van de pijnscore kost een verpleegkundige tien minuten per cliënt per dag. Maar een regel kan ook werkplezier kosten, omdat de handeling frustrerend is.

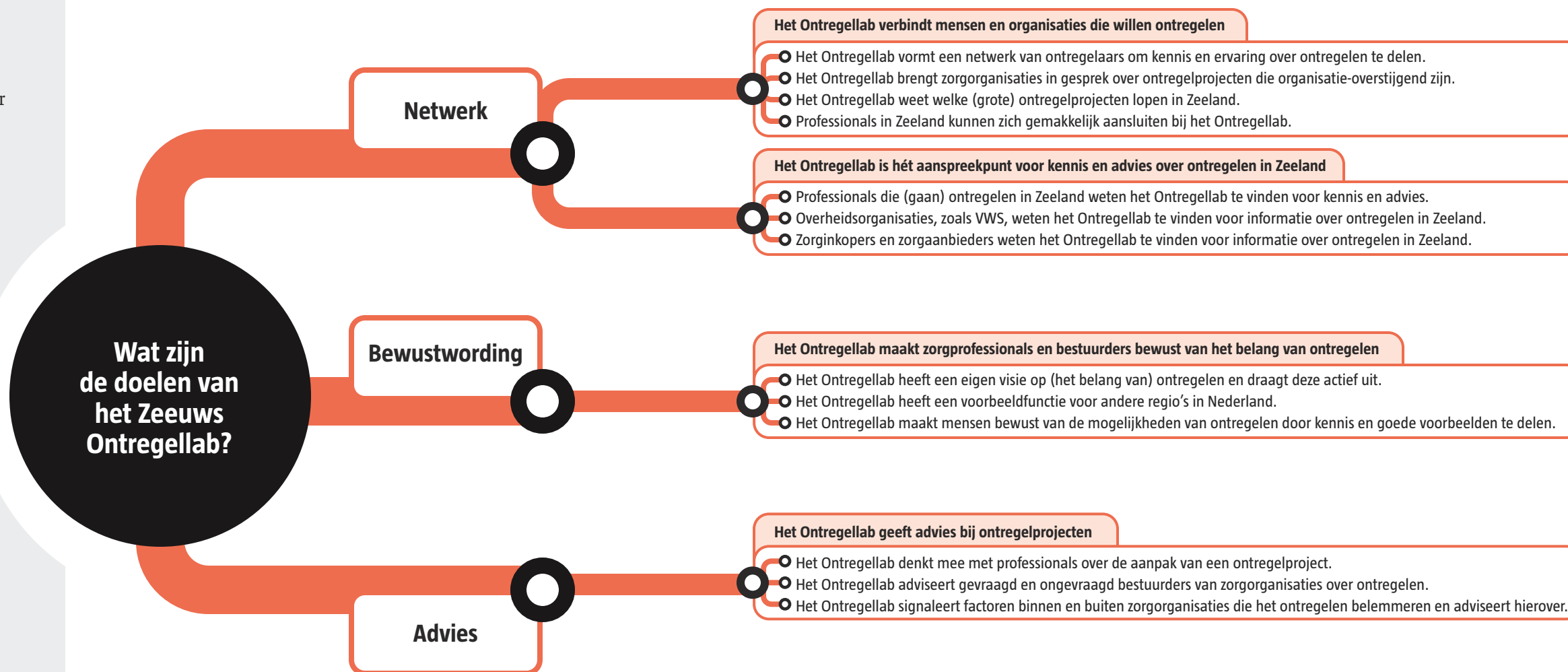

Doelen van het Zeeuws Ontregellab

Wat willen we bereiken met het Zeeuws Ontregellab? Dit is een van de belangrijkste vragen die de deelnemers zichzelf stelden tijdens het oprichten van het lab. De rode draad: samenwerking. Samen ontregelen is efficiënter en, misschien nog wel belangrijker, leuker. Een netwerk van ontregelaars levert een bron van kennis op over ontregelen in Zeeland. Iedereen met vragen over ontregelen kan aankloppen bij het Ontregellab. Dit geldt voor individuen, maar ook voor zorgorganisaties en overheidsinstanties. Zij kunnen bij het Ontregellab terecht voor kennis over lopende ontregelprojecten en advies over het terugdringen van onnodige regels en administratieve lasten binnen de zorg.

Zorgorganisaties kunnen advies vragen aan het Ontregellab over specifieke ontregelprojecten binnen hun organisatie. Doordat de ontregelaars kennis met elkaar delen, weten ze wat goed werkt bij het ontregelen, maar ook wat belemmerende factoren zijn. In zo'n geval wijst het Ontregellab bestuurders op deze factoren, ook ongevraagd. Door kennis en goede voorbeelden gevraagd en ongevraagd te delen, zorgt het Ontregellab ervoor dat zorgorganisaties het wiel niet steeds opnieuw hoeven uit te vinden.

Het Zeeuws Ontregellab heeft een duidelijke eigen visie op ontregelen. Om de bewustwording van het belang van ontregelen te vergroten, zorgt het Ontregellab voor goed gebruik van haar netwerk. Het lab is gemakkelijk online te vinden en ook via de digitale kanalen deelt het Ontregellab kennis en ervaring over ontregelen. Als ontregelambassadeur en expertisecentrum op het gebied van ontregelen, heeft het Zeeuws Ontregellab een voorbeeldfunctie voor andere regio's in Nederland.

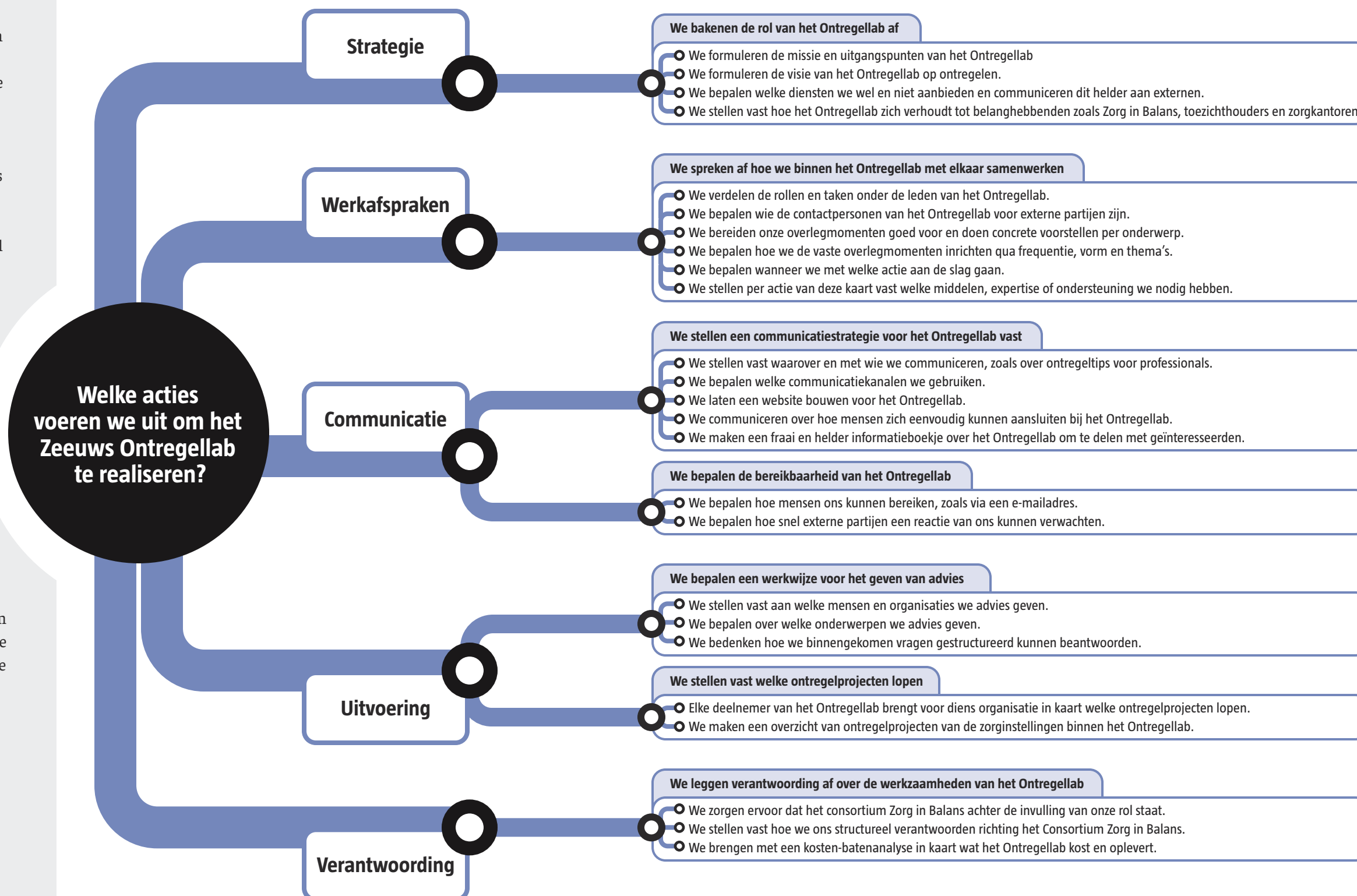
Acties van het Zeeuws Ontregellab

Wat moeten de deelnemers doen om de doelen van het Zeeuws Ontregellab te realiseren? De hiernaast beschreven acties focussen op de opstartfase van het Ontregellab. Het lab staat in de kinderschoenen en daarom is het van belang om eerst te bedenken waar het lab voor staat, hoe het te werk gaat en om praktische onderlinge werkafspraken te maken.

Om te beginnen formuleren de ontregelaars hun visie op ontregelen en beschrijven wat zij met ontregelen op de werkvloer willen bereiken. Ook beschrijven ze expliciet de rol die het Zeeuws Ontregellab zal gaan spelen in Zeeland, ook met oog op de grotere landelijke ontregelbeweging.

Om efficiënt en prettig samen te kunnen werken binnen het Ontregellab, maken de ontregelaars duidelijke onderlinge werkafspraken. Het gaat om afspraken op verschillende niveaus. Denk hierbij aan logistieke zaken, zoals de taakverdeling en hoe en hoe vaak ze met elkaar vergaderen. Ze beschrijven in een communicatiestrategie hoe ze met de buitenwereld communiceren over hun werkzaamheden. Ook bepalen ze hoe ze hun rol gaan uitvoeren. Hoe en aan wie geven we onze adviezen? Hoe zorgen we ervoor dat we op de hoogte zijn van lokale ontregelprojecten? Aan wie leggen wij verantwoording af? Allemaal vragen die thuishoren in de opstartfase van het Zeeuws Ontregellab.

Door duidelijk af te bakenen waar het Zeeuws Ontregellab voor staat en samen een helder raamwerk te maken voor de rol en werkwijze van het lab, leggen de ontregelaars een stevig fundament waar ze de komende periode op kunnen bouwen.

Uitvoering

Rollen

De mensen die aan het Ontregellab deelnemen hebben elk hun eigen kwaliteiten waarmee ze bijdragen aan het lab. Om deze kwaliteiten zo goed mogelijk in te zetten, dachten deelnemers tijdens de voorbereidende bijeenkomsten na over de rollen waaruit het Ontregellab bestaat en wie deze rollen vervult. Het zelf bedenken en kiezen van de rollen draagt bij aan het enthousiasme van de individuele deelnemers om aan de slag te gaan met diens rol. De uiteindelijke rollen zijn mede bedacht aan de hand van de acties die we eerder beschreven. De afbeelding

hieronder laat een overzicht zien van de rollen in het Zeeuws Ontregellab. Door bij de verdeling van de rollen gebruik te maken van een 'buddy-systeem', waarbij steeds twee of meer mensen een rol vervullen, is er altijd de mogelijkheid voor onderling overleg. Daarnaast kan één persoon de ander vervangen bij afwezigheid. Het verdelen van de rollen betekent overigens niet dat slechts deze mensen verantwoordelijk zijn voor de taken die hierbij horen. Wel is het fijn dat zij zich hier specifiek over ontfermen en toezien op de voltooiing van de acties.

Welke rollen vervullen de deelnemers van het Zeeuws Ontregellab?

Communicator	De communicator bepaalt de communicatiestrategie van het Ontregellab en voert deze uit.
Strateeg	De strateeg beschrijft de visie, uitgangspunten en diensten van het Ontregellab.
Uitvoerder	De uitvoerder maakt een plan voor het uitvoeren van de diensten en ziet toe op het naleven hiervan.
Voorzitter	De voorzitter leidt de vergaderingen en bereidt deze voor.
Verantwoorder	De verantwoordere stelt vast hoe het Ontregellab zich verantwoordt richting de bestuurders en maakt een voortgangsrapportage.
Kritische vriend	De kritische vriend houdt de deelnemers van het Ontregellab scherp op het behalen van de doelen.

Werkwijze

Na het verdelen van de rollen is het tijd om in actie te komen. Hieraan werken de ontregelaars intensief samen, met mensen uit verschillende organisaties. Maar hoe houd je elkaar op de hoogte van je ondernomen acties? Hoe houd je zicht op het realiseren van de doelen? En hoe zorg je ervoor dat de energie hoog blijft binnen de groep, zonder in de waan van de dag het Ontregellab uit het oog te verliezen?

Tijdens de voorbereidende bijeenkomsten spraken de ontregelaars af om elke zes weken fysiek bij elkaar te komen en elkaars vorderingen ondertussen digitaal te volgen, waaronder in een appgroep. Met hun 'buddy' die dezelfde rol vervult spreken ze vaker af. De fysieke zeswekelijkse vergaderingen houden het werken aan het Ontregellab levendig en contactvol. Om te zorgen dat de vergaderingen vlot verlopen met een concreet resultaat, ontworpen we met de deelnemers een vaste vergaderstructuur met een notuleformat. Dit format is als bijlage achterin dit boekje te vinden en te downloaden.

De vergadering verloopt als volgt. Aan de start houden de deelnemers met verschillende rollen een korte pitch van één á twee minuten waarin ze vertellen wat ze in de afgelopen weken hebben gedaan. En wat ze hiervan graag willen voorleggen aan de groep. Zoals een knelpunt waar ze niet uitkomen, of juist een concreet voorstel. Na de pitches lopen de deelnemers al deze besprekingspunten langs en noteren de uitkomst hiervan. Ontwikkelingen in de lopende ontregelprojecten kunnen bijvoorbeeld onderdeel zijn van deze besprekingspunten. De vergadering eindigt met het maken van een concrete taakverdeling voor de komende zes weken.

Een succesvol besluit van de deelnemers was het rouleren van de vergaderlocatie. Het 'in de keuken kijken' bij elkaars zorgorganisaties werd zeer gewaardeerd.

Tips bij het oprichten van een Ontregellab

Het was pionieren, het oprichten van een Ontregellab. Veel ging goed, maar er zijn ook leermomenten geweest. In de afbeelding hiernaast geven we tips die helpen bij het oprichten van een Ontregellab in een andere regio.

De training Ontregelaar in de zorg was een belangrijke start voor de deelnemers van het Ontregellab. Ze waren hierdoor geïnformeerd over en getraind in ontregelen en waren na de training gemotiveerd om op een hoger niveau na te denken over ontregelen. Bij het oprichten van het Zeeuws Ontregellab was het prettig dat het project gedragen werd door de bestuurders van de zorgorganisaties binnen Zorg in Balans. Dit zorgde voor ondersteuning, tijd en daadkracht bij het oprichten van het lab.

Als je met mensen uit verschillende organisaties werkt is het aan te raden om fysiek samen te komen maar ook binnen een digitale omgeving te werken. Zo kunnen documenten worden gedeeld en is onderling overleg mogelijk. Rouleer van vergaderlocatie, want de ervaring leert dat het waardevol en leuk is om bij elkaar 'in de keuken' te kijken.

Overweeg je een nieuw samenwerkingsverband op te richten, denk dan goed na over wat je hiermee wilt bereiken en hoe je dit wilt inrichten. Maak hierin onderscheid tussen doelen en acties. Een doel beschrijft welke situatie je nastreeft en een actie beschrijft de handeling die nodig is om deze situatie te realiseren. Zorg bij het formuleren van acties ook voor een reëel tijdspad.

De tips die hier worden genoemd zijn niet uitputtend, maar we zijn ervan overtuigd dat ze behulpzaam kunnen zijn bij het oprichten

Wat zijn tips bij het oprichten van een Ontregellab?

Deelnemers

- Zorg dat de deelnemers goede ontregelvaardigheden hebben, zoals met de training Ontregelaar in de zorg.
- Zorg dat de deelnemers vanuit intrinsieke motivatie kunnen kiezen voor deelname aan het Ontregellab.
- Zorg ervoor dat potentiële deelnemers weten hoeveel tijd het kost om een Ontregellab op te richten.
- Geef de deelnemers zelf de regie bij het inrichten van het Ontregellab en ondersteun hen hierin.
- Maak een duidelijke rolverdeling tussen de deelnemers en laat hen de rol kiezen die ze leuk vinden.

Bestuur

- Richt het Ontregellab op in samenwerking met andere zorgorganisaties.
- Zorg ervoor dat bestuurders van zorgorganisaties het belang inzien van het oprichten van een Ontregellab.
- Stel een projectleider aan die namens de bestuurders het Ontregellab realiseert.
- Zorg ervoor dat de oprichters van het Ontregellab voldoende tijd hebben om het Ontregellab op te richten.
- Houd de verschillende hoofden van afdelingen en het bestuur op de hoogte van de vorderingen van het Ontregellab.

Logistiek

- Zorg voor een digitale omgeving waarin de deelnemers gemakkelijk kunnen overleggen en documenten delen.
- Rouleer de vergaderlocaties van het Ontregellab, zodat je "bij elkaar over de vloer komt".

Strategie

- Neem ruim de tijd om in de opstartfase samen na te denken over de strategie, doelen en werkwijze van het Ontregellab.
- Formuleer concrete en haalbare acties waarmee je de doelen wilt bereiken en maak een tijdsplanning.
- Benoem een deelnemer tot 'kritische vriend' om de andere deelnemers scherp te houden op het behalen van de doelen.

van het volgende Ontregellab.

Tot slot

Nawoord

We beschrijven in dit boekje hoe het Zeeuws Ontregellab tot stand kwam. Een enthousiaste groep ontregelaars kwam samen om te bedenken hoe het ontregelen van de zorg kan worden ingezet om het werkplezier van zorgprofessionals in Zeeland en daarbuiten te vergroten. Het oprichten van het lab was een belangrijke stap om dit doel te realiseren, maar het werk begint nu pas echt. Hoe gaat het Zeeuws Ontregellab verder?

Het Zeeuws Ontregellab heeft de ambitie om de katalysator voor een grote ontregelbeweging binnen en buiten Zeeland te zijn. Daar is een nog grotere groep enthousiaste en betrokken ontregelaars voor nodig. In het najaar van 2024 start de volgende groep deelnemers vanuit Zorg in Balans aan de training Ontregelaar in de zorg. Deze nieuwe ontregelaars gaan met ontregelen aan de slag binnen hun eigen organisatie en kunnen, als zij dit willen, ook een rol gaan spelen binnen het Zeeuws Ontregellab.

De ontregelaars van het Zeeuws Ontregellab werken de komende periode nauw samen met medewerkers op alle niveaus binnen de verschillende zorgorganisaties. Zo creëert het lab breed draagvlak en zorgt zij voor maximale impact, van de werkvloer tot de bestuurskamer tot de regio. Het Zeeuws Ontregellab wil natuurlijk niet alleen doelen stellen, maar deze ook realiseren. Hiertoe onderzoekt het lab welke tijdsbesparing en toename in werkplezier het daadwerkelijk realiseert. Dit maakt de impact helder en geeft de mogelijkheid om de diensten van het Zeeuws Ontregellab te verbeteren.

Houd de verschillende communicatiekanalen van het Zeeuws Ontregellab de komende tijd in de gaten om op de hoogte te blijven van de vorderingen en de impact van het lab. Of neem contact op met de ontregelaars zelf.

Meer weten over het Zeeuws Ontregellab?

Scan de qr-code.

Of neem contact op met de ontregelaars via:
zeeuwsontregellab@viazorg.nl.

Dankwoord

Het Zeeuws Ontregellab kan niet bestaan zonder gedreven mensen die hard werken aan het houdbaar én leuker maken van de zorg in Zeeland. Wij danken deze mensen voor hun denkwerk, scherpe blik en hun gemotiveerde, rustige maar doortastende inzet om het Ontregellab mogelijk te maken.

Carla Dekker-Priem - *Allevo*

Edo Kokje - *ZorgSaam*

Esther van den Brink - *projectleider namens ZiB*

Jean-Pierre Francois - *SVRZ*

Karlijn Verkooijen - *SVRZ*

Kim Lustermans-Bakker - *Landgoed Rijkholt / ZiB*

Kim Nuij - *Allevo*

Maria Weststrate - *Landgoed Rijkholt*

Marianne Kooman - *Landgoed Rijkholt*

Marleen Poppe - *Cedrah*

Nathasja van Dam - *Allevo*

Nelleke van Dijk-Koppejan - *Cedrah*

Roselyn van Beijnum - *Cedrah*

Saskia Haegeman - *ZorgSaam*

Sophia Vermet - *Viazorg*

Tom Wullems - *SVRZ*

We danken in het bijzonder Esther van den Brink voor de prettige, soepele en vrolijke samenwerking. Met haar creativiteit, kritische blik en daadkracht is het Zeeuws Ontregellab (in naam en praktijk) tot een prachtige realisatie gekomen.

Tot slot danken we onze collega's van De Argumentenfabriek voor hun onmisbare bijdrage aan dit boekje: Monique Willemse voor de prachtige vormgeving, en Shaun Lednor en Bart Coenders voor hun scherpe, frisse blik op het eindresultaat.

Vergaderformat Ontregellab

Standaard agenda

a. Terugblik - ca. 10 minuten

Pitch van 2 minuten per rol over wat je hebt gedaan, met welk resultaat en wat je aan de groep wilt voorleggen

b. Bespreekpunten doornemen - ca. 75 minuten

Tussendoor pauze - ca. 10 minuten

c. Vooruitblik - ca. 10 minuten

Vijf minuten overleg met rolgenoten: Wat gaan we de komende zes weken doen, welk resultaat willen we daarmee behalen en hebben we nog iets nodig van de groep?

Snelle ronde ophalen en noteren.

Terugblik

	Aanwezig per rol	Wat heb je gedaan?	Wat is het resultaat?	Wat wil je aan de groep voorleggen?	Conclusie
Communicatie					
Strategie					
Uitvoering					
Verantwoording					
Kritische vriend					

Vooruitblik

	Wat ga je doen?	Welk resultaat wil je bereiken?	Wat heb je hiervoor nodig?	Volgende vergadering: Resultaat bereikt?
Communicatie				
Strategie				
Uitvoering				
Verantwoording				
Kritische vriend				

